

Details Bas-Rhin (67)

Deel 1+2+3 sept 2012

Draaiboek
Guide pag. 268 – 278

Plaats	Waar ligt het? GPS	Wat Tekst letterlijk vertaald uit Le Guide
1. Wissembourg	49°01'41.80 N 07°56'52.70 O 49°01'54.30 N 07°56'37.30 O	<p>1a. Rue du Roi-de-Rome een grijs-rode obelisk. Opgericht ter gelegenheid van de geboorte van de Koning van Rome. Latijnse inscriptie (in de Guide, net als de vertaling) Aan de zijkant een kleine stèle met inscriptie: Roi de Rome / Fils de Napoléon Ier / 1811 – 1832.</p> <p>1b. Gemeentelijk Kerkhof. Hier rusten de gebroeders Rabaïoye. - Charles-Eugène-Octave Rabaïoye. Brigadier bij het 7e Jagers te paard in 1807, maréchal des logis-chef (?) van het 13e Jagers te paard in dec. 1811, onderluitenant in 1813. Hij dient in Jena, Friedland, Ratisbonne, Essling, Wagram, in Spanje en in Frankrijk. Opschrift in de Guide. - Pierre-Charles Rabaïoye. Leerling in 1810 op de Polytechnische School, luitenant van het 1e artillerie regiment te voet in 1813, hij strijd in 1813 in Spanje, daarna in Frankrijk in 1814-1815 (Huningue = Roel geweest in aug. 2012!). Opschrift in de Guide. (8^e tombe na het middenkruis, een kubus van rood graniet met een ijzeren kruis erop. Aan de rechterkant, linker allee, een gewoon monument voor beide broers.)</p>
2. Altstadt	49°01'51.70 N 07°58'08.50 O	<p>1. Gemeentelijk Kerkhof:</p> <p>1a. graf van Joseph-Ildephonse Abeille. Polytechnische school in 1801, luitenant in 1806. Hij dient in de Garde van het Koninkrijk van Napels, daarna in Spanje. Opschrift in de Guide. (aarden verhoging, bedekt met vegetatie, gedomineerd door een grafsteen.</p> <p>1b. graf van Patrice O'Murphy Van originele een Ier, in 1800 in Franse dienst. Onderluitenant in 1806 in het 26^e regiment. Hij dient in Oostenrijk, Pruisen, Polen, daarna als kapitein in Oostenrijk, waar hij voor de derde keer gewond raakt. Chef van een Batiljon in Rusland, adjudant-commandant in 1813. Gewond te Champaubert, hij dient in Straatsburg in 1815. Opschrift in de Guide. (Grijs monument uit de Vogezen, versierd met het Légion d'Honneur, een inslagspoor van een projectiel, aan de linkerkant van de kerk.)</p> <p>1c. graf van Francois-Michel Thomas, luitenant. In dienst begonnen in 1801, gevoegd bij het 69e ligne regiment in 1803. In 1812 dient hij in Rusland en Saksen. Hij wordt gevangen genomen in Dresden. Opschrift in de Guide. (Eerste tombe rechts van de ingang, een stèle met een kruis erop.)</p>

3. Lauterbourg	48°58'25.80 N 08°11'07.50 O	1. Gemeentelijk Kerkhof: 1a. graf van Louis Dufлот. Begeleider van de voedseltransporten in 1793. Hij is in 1807 onderluitenant bij de voedseltransporten. Opschrift in de Guide. (Monument met een oude stèle met afgeronde top, met ook met moderne tegels belegd, links van het centrale kruis.) 1b. graf van André Fernet. Sapeur in 1804, sergeant-majoor in 1814. Hij neemt deel aan de campagnes van het leger in Italië in 1806 en aan die van het Noordelijk Leger in 1815. Opschrift in de Guide. (Rode granieten stèle met een kruis erop. Beide graven liggen aan de rechterkant van het kerkhof, aan het einde.)
4. Mothern	48°55'33.00 N 08°08'41.80 O	1. Een rustbank, gewijd aan de Koning van Rome en daterend uit 1811. Langs de D248 van Selt naar Mother, 1500 m van Mothern, in een bocht naar rechts.
5. Seltz	48°54'03.29 N 08°06'34.14 O	1. Gemeentelijk Kerkhof: 1a. graf van Louis-Joseph de La Ville-Sur-Ilion. Kolonel. Emigré uit 1793 dienst. (een opposant van Nap dus, rkv). Opschrift in de Guide. 1a. graf van zijn broer Ferdinand de La Ville-Sur-Ilion. Hij diende in het leger van de Prins van Condé in 1794, daarna in Egypte onder de Engelsen. Werd kolonel in dienst van de Hertog van Baden in 1807, daarna brigade-generaal in dienst van West-Falen in 1813. (dus eerst opposant, daarna een soort medestander van Nap, rkv). Opschrift in de Guide. (dichtbij de muur, aan de rechterkant)
6. Beinheim	48°51'53.60 N 08°05'08.30 O 48°51'55.20 N 08°05'01.60 O 48°51'51.60 N 08°05'24.50 O	1a. Rue Principale 3. PC op het geboortehuis van generaal Jean-Adam Schramm. Brigade-generaal na Austerlitz. Hij dienst onder Lefebvre in Dantzig en commandeert een brigade Zwitsers te Baylen. Benoemd tot Baron van het Keizerrijk in 1808 dient hij opnieuw te Oostenrijk (1809). Hij is commandant van het fort Kehl in 1814. Opschrift in de Guide. 1b. Achter de kerk de tombe van generaal Schramm. Opschrift in de Guide. (Granieten monument uit de Vogezes, omringd door een hek, (NB. Hek is weg! Rkv.)versierd met een wapenschild (blasoen) en de decoraties van een generaal, bevestigd op een urn). 1c. In de gemeentelijke school: Een portret van generaal Schramm.
7. Roeschwoog	48°50'02.70 N 08°02'43.30 O 48°49'18.90 N 08°01'33.90 O	1. Langs de D468 van Roppenheim naar Auenheim: Een rustbank (rsultaar?) van de Koning van Rome, 500 m voor Roeschwoog aan de rechterkant, voor een gedeelte stammende uit 1811. 1a. een andere rustbank, ongeveer 500 m na Roeschwoog, aan de rechterkant.

8. Sessenheim	48°48'00.80 N 07°59'06.90 O 48°47'58.80 N 07°59'05.50 O	1. Herdenking aan Goethe. (Goethehaus) Documenten over de Duitse schrijver Johan Goethe, evenals zijn buste door David d'Angers. extra rustbakje (niet in Le Guide!)
9. Haguenau	48°49'04.76 N 07°47'15.09 O 48°49'21.14 N 07°47'25.70 O	1. Rue des Chevaliers 10: sterfhuis (19 nov. 1835) van de cavalerie colonel Charles-Nicolas Turau, bijgenaamd Thurot. 1a. Kerkhof Saint-Nicolas , begrafenismonument van Charles-Nicolas Thurot. Opschrift in de Guide. (Pyramide rood graniet uit de Vogezes, op een kubusachtig onderstel.) Voor de kerk.
10. Geudertheim	48°43'17.60 N 07°45'06.60 O 48°43'18.40 N 07°45'14.10 O	1. In de parochiekerk de chapelle ardante van de familie Schauenbourg. Hier in rusten: 1a. Alexis de Schauenbourg , Generaal in 1793. Hij nam deel aan de Revolutie oorlogen. Inspecteur-generaal van de infanterie van het Rijnleger. Hij werd tot Baron van het Empire benoemd in 1810. Opschrift in de Guide. 1b. Francois-Joseph de Schauenbourg. Hij begon bij de Dragonders in 1799, werd daarna aide-de-camp van zijn vader. Onderluitenant van het 36 ^e Ligne in 1805, luitenant der Grenadiers in 1806, daarna kapitein. Gewond te Eylau, gedood te Heilsberg op 10 juni 1807, zoals de inscripties op het monument van zijn buste bewijzen. 1c. Het kasteel was het eigendom van generaal de de Schauenbourg (propriété privé)
11. Brumath	48°44'48.40 N 07°43'17.50 O	1. Op ongeveer 1,5 km in de richting van Hagenau, aan de rechterkant, bevindt zich een rustbank van de Koning van Rome. (met opschrift in de Guide) In opdracht van de prefect van de Bas-Rhin Lezay-Marnésia werden verschillende van dit soort banken geplaatst langs de wegen in 1811 voor het uitrusten van reizigers. Onder het Tweede Empire werden er andere banken gemaakt bij gelegenheid van de geboorte van de kroonprins en de oude banken werden gerestaureerd. (Langs de D263)
12. Steinbourg	48°46'18.60 N 07°24'34.52 O parkeerplaats	1. Gemeentelijk Kerkhof: 1a. Graf van Louis-André Delenne. Begonnen in 1778, luitenant in 1793. Hij diende in de legers van het Noorden en die van de Sambre-et-Meuse. Kapitein in 1796 in het Italiaanse leger, daarna in het leger van de Oriënt (Egypte). Hij wordt bataljonschef in 1802 in het leger aan de Atlantische kust, daarna naar het 3 ^e legioen van de Reserve in het binnenland. Kolonel in 1808, hij wordt gevangen genomen bij Baylen en komt daaruit terug vanuit Engeland in 1814. Opschrift in de Guide. (Monument in de vorm van een kubus met een kruis er op, vlak bij de muur.)

13. Saverne	48°43'28.99 N 07°20'18.40 O	1. Op 5 km ten zzo van de stad via de D171 het versterkte kasteel Haut-Barr. Het werd gekocht in 1801 door generaal Clarke. Hij liet de muren slopen en schiep de esplanade voor de oostelijke ingang.
	idem	1a. Op een afstand van 200 m van dit kasteel de optische telegraafpost. Verdere tekst in de Guide. (Roel bezocht beide objecten reeds twee keer!)

Kode: Documenten\Elzas\details Bas-Rhin 67 deel 1 voor website sept 2012
10:14:13 16-9-2021

Details Bas-Rhin (67)

Deel 2 mei 2013

Draaiboek
Guide pag. 268 – 278
23 plaatsen Volgorde goed!

sépulture = graf, rustplaats
cénotaphe = grafmonument
tombe = graf
dalle = vloersteen of tegel
épitaphe = grafschrift
reposoir = rustaltaar

Plaats	Waar ligt het?	Wat
	GPS	Tekst letterlijk vertaald uit Le Guide
Sarre-Union kaart 3	48°56'24.36 N 07°05'18.57 O	1. Grande Rue 20: aan de buitenmuur een PC ter herinnering aan de broer Schilt. Jean-Jacques Schilt , in dienst vanaf 1788, werd benoemd tot kapitein in 1792, daarna batalionschef in 1793 en brigade-generaal in 1794. Hij diende in Italië van 1805 tot 1814. Hij werd baron de l'Empire in 1812. Antoine Schilt , begonnen als huzaar in jan. 1790, onderluitenant in maart 1800, kapitein van de 4 ^e Hussards, werd gedood te Austerlitz. Opschrift in de Guide.
Sarrewerden kaart 3	48°55'14.24 N 07°05'13.18 O	1. Route de Fenetrange , op het kerkhof, rechts van de allée, afgeknotte stèle-obelisk van 2,40m bovenop de tombe van grenadier te paard van Frantz , in dienst in mei 1813 bij de grenadiers te paard van de Keizerlijke Garde. Hij dient te Waterloo onder generaal Guot, daarna weg op 16 juli 1815. (Sabel en schede gekruist in reliëf met uitgebeiteld grafschrift)
Diedendorf kaart 3	48°52'42.00 N 07°02'49.30 O	1. Kasteel Met twee torens als omgekeerde kelken, daterend uit de 16 ^e eeuw, werd gekocht door Maurice Frimont in 1791. Dragonder in 1764, brigade-generaal van het Armée du Rhin in

		1793, daarna van het Rijn en Maasleger einde 1795. Toen werd hij benoemd tot inspecteur-generaal van het dépôt van de remontes (= aanvulling van paarden) in Lunéville van 1797 tot 1805.
Wasselonne kaart 2	48°39'01.70 N 07°26'40.30 O	1. Op de D112 van Wasselonne naar Zehnacker aan de linkerkant in een bocht een ' banc-reposoir du roi de Rome ' daterend van 1854, waarvan de zijkanten afkomstig lijken te zijn van een bank uit 1811.
Wiwersheim kaart2	48°38'24.80 N 07°36'29.10 O	1. Voor de Mairie van Wiwersheim bevindt zich een ' banc-reposoir du roi de Rome ' in de vorm van een halve cirkel.
Osthoffen kaart 2	48°35'04.87 N 07°33'14.33 O	1. Chateau van Osthoffen: op het privé-kerkhof: Hier rust Francois Grouvel , generaal en baron de l'Empire. Escadron-chef in 1803. Hij dient bij de dragonders in Pruisen en Spanje, daarna in Tirol in 1809. In Spanje van 1810 tot 1813. Hij dient in de Champagne tijdens de Campagne de France. Opschrift in de Guide. (Obelisk, afgeknot, versierd met een blazoen en de onderscheidingen van een generaal. Tegen de buitenmuur van terrein van de kerk.)
Scharrachbergheim kaart 2	48°35'33.24 N 07°29'56.08 O	1. Bij het verlaten van het dorp in de richting van Dahlenheim: Aan de kant van de protestante kerk en tegenover het kerkhof rechts, ziet men het oude protestante kerkhof, nu veranderd in een publieke tuin. Hierin de sépulture van Charles-Philippe Leopold . Begonnen in 1791, onder-luitenant in 1792, luitenant in 1794. Kapitein in 1798 en aide de camp van generaal Xaintrailles. Hij voegt zich weer bij het 17 ^e dragonders in 1799. Hij dient in de Grande Armée en in Spanje. In 1811 wordt hij majoor. Hij commandeert het 27 ^e chasseurs te paard. Kolonel in 1814 commandeert hij het 7 ^e dragonders. Hij wordt gewond te Fère-Champenoise en te Waterloo. Hij wordt benoemd tot ridder van het Empire in 1810. (Tekst in de Guide). (Stèle, gelegen in een enclos, aan de rechterkant, achter een transformator.) 1a. Naast de stèle een kleine PC ingemetseld (scellée) in de muur: Tekst in de Guide (o.a. 1845).
Westhoffen kaart 2	48°36'14.59 N 07°26'51.80 O	1. Gemeentelijk kerkhof: 1.a Sébastien Rudloff , batalionchef. Links en rechts opschriften. (Opschrift in de Guide). (Obelisk met decoraties en militaire ornamenten.) 1b. Marc-Armand-Élisée Scherb. Brigade-generaal in 1794. Hij neemt deel aan de oorlogen van de Revolutie. In 1804 commandeert hij de plaats Ferrare. In 1805 is hij commandant te Legnago, daarna in Verone. Hij wordt vervolgens benoemd te Monfalcone, daarna te Zara in Dalmatië. Hij gaat met pensioen in 1806. (Beide stenen zijn verplaatst naar rechterachterhoek kerkhof)

Mutzig kaart 2	48°32'09.81 N 07°27'11.05 O	1. Rue du Château 39: Gemeentelijk Museum. In de zaal 'Révolution-Empire' bevinden zich wapens gemaakt door de fabriek in Klingenthal en Mutzig, evenals figuurtjes, haarstijlen (coiffures) en documenten. (Helaas was het gesloten!)
Molsheim kaart 2	48°32'27.26 N 07°29'39.93 O	1. Rue de Notre-Dame: Op de omheiningsmuur van het huidige lycée (voor vrouwen en commercie) een PC van brons: tekst in de Guide. Maarschalk Kellermann, senator sinds 1799, werd president van de Senaat in 1804 en verkreeg het senatorschap van Colmar op 28 mei 1804.
Hangenbieten kaart2	48°33'25.90 N 07°36'45.80 O	1. Op het oude kerkhof rond de Protestante kerk rusten: 1a. Gilles Bruneteau de Sainte-Suzanne. Divisie-generaal in 1796, staatsraad en inspecteur-generaal van de infanterie in 1801, senator in 1804. Hij is commandant van het Camp de Boulogne in 1809 en 1810. Zijn echtgenote Dorothee de Bulach rust naast hem. (niet gevonden!) Opschrift in de Guide. 1b. Louis Labiffe. Escadronchef in 1807. Hij dient bij de 7 ^e chasseurs te paard in 1809, daarna bij de chasseurs te paard van de Keizerlijke Garde. Kolonel en baron de l'Empire in 1814. Opschrift graf in de Guide.
Rosheim kaart 2	48°29'47.39 N 07°28'13.07 O	1. Rue du Général-de-Gaulle 102. PC. Op de woning van Francois-Antoine Kirmann op initiatief van de AACMN. Tekst in de Guide.
Bischoffsheim Kaart 2	48°29'17.79 N 07°29'18.61 O 48°29'21.07 N 07°29'12.45 O	1. Een landgoed genaamd Bas-Chateau. PC. In het dorp, vlakbij het kerkhof, waar woonde de kolonel Francois-Antoine Kirmann, baron de l'Empire van 1833 tot 1850. Tekst in de Guide. 1a. Op het Gemeentelijk kerkhof: de sépulture van Francois Kirmann. Opschrift in de Guide. (een van de oudste tombes van het kerkhof, met degen en Legioen van eer.)
Obernay kaart 4	48°28'11.00 N 07°28'20.00 O	1. Op de Mont National: terrasse de Saint-Igmar-le-Mont : een standbeeld door Delhomme (1891) van Lazare Carnot. Ingewijd op 11 nov. 1969. (Rue de la Haute Corniche) Opschrift in de Guide. (Het standbeeld werd lange tijd gedacht te zijn van maarschalk Jourdan, maar die fout werd hersteld in febr. 2001 door het plaatsen van het juiste opschrift. Benaderen via Allée des Châtaigniers.
Erstein kaart 4	48°25'21.38 N 07°39'43.07 O 48°25'20.14 N 07°38'31.05 O	1. Rue du Capitaine 2 vlakbij de kerk Saint-Martin: het geboortehuis van generaal Francois Offenstein. Cavalier, chef de brigade in 1799. Gewond te Heilsberg in 1807, generaal in 1807. Tot baron de l'Empire benoemd in 1809. Hij commandeert het departement van de Haut-Marne. 2. Op 1 km hier vandaan, op het kruispunt met de D426 naar Erstein een banc-reposoir du roi de Rome uit 1811.

	48°25'24.09 N 07°37'48.00 O	(niet gevonden) 3. Hotel de Ville. Aan de linkerkant een PC ter ere van generaal Offenstein. Opschrift in de Guide.
Andlau kaart 4	48°22'57.60 N 07°25'19.48 O	1. Gemeentelijk kerkhof: Graf van: - generaal Jean Lecamus, bijgenaamd Camus , Hij nam deel aan de campagnes van Oostenrijk. Brigade-generaal in 1806. Hij dient als zodanig in Pruisen en Polen, daarna in Spanje en Frankrijk. Hij wordt gewond te Craonne. Opschrift graf in de Guide. (grafsteen ingevoegd (encastrée) tegen de muur. - graf van Louis Folly , officier in ruste, medaille St. Helena (monument met degen, epauletten, kroon van lauriers en medailles)
Ittenwiller kaart 4	48°22'57.72 N 07°27'24.41 O	1. Het kasteel van Ittenwiller. Gelegen tussen de dorpen Saint-Pierre en Eichoffen. Het werd eigendom van generaal Louis baron van Coehorn . Op het kleine privé kerkhof, gemarkeerd door een kapel en tussen de sépultures van zijn familie, is een cénootaf opgericht ter herinnering aan de generaal, die overleed ten gevolge van de ontvangen wonden te Leipzig. (dalle)
Epfig kaart 4	48°21'34.80 N 07°27'50.60 O	1. Gevel Stadhuis aan de linkerkant een PC ter herinnering aan kolonel Joseph-Antoine-Charles de Muller. Vrijwilliger in 1789, onder-luitenant in 1793, luitenant bij de 11 ^e demi-brigade de ligne in 1796, chef de bataillon en aide de camp van generaal Macdonald in 1799, majoor bij het 65 ^e ligne in 1803, kolonel van het 12 ^e ligne na Iéna. Hij raakte gewond bij Pultusk (Polen, is rkv geweest in nov. 2012). In retraite voor een blessure in 1809, werd hij terug geroepen in 1812 en hij werd aide de camp van generaal Clarke (aug. 1813). Baron de l'Empire in 1808. Tekst van de PC in de Guide. PC geplaatst door de AACMN (l'Association de l'Alsace pour la conservation des monuments napoléoniens op 11 mei 1996.
Thanvillé kaart 4	48°19'36.94 N 07°21'31.53 O	1. Op het gemeentelijk kerkhof vlak bij de kerk: sépulture van de cavalerie-generaal en baron de l'Empire Bestrand Castex . (Obelisk met het blazoën van de generaal.) 2. sarcofaag van Louis-Joseph-Felix-Nadeleine-Atthelin Laurent. Kapitein der genie 1796. Opschrift in de Guide. (links naast de sépulture van Castex).
Sélestat kaart 4	48°15'38.24 N 07°27'28.14 O 48°15'33.59 N 07°27'20.09 O 48°15'53.70 N 07°27'20.30 O 48°15'58.00 N 07°27'24.50 O	1. Noord-west uitgang van Sélestat een PC aan de porte de Strasbourg ter herinnering aan commandant Schweisguth en de verdedigers van de stad in 1814. Opschrift in de Guide. 1a. Place du Marché-Vert op de gevel van de school Sainte-Foy een PC , die een lijst van militairen weergeeft, die verbonden zijn met Sélestat of met haar omgeving. (Guide noemt die lijst!) 2. Op het kerkhof in het noorden rusten: - Pierre Dupré: Kapitein, demi-solde in 1815 nadat hij had deelgenomen aan de campagnes van de Revolutie en die van het Empire. (Opschrift

	48°15'58.00 N 07°27'24.50 O	in de Guide) Rij 519, 8 ^e graf. - Jean-Baptiste Klinger: Kolonel. Brigadechef in 1793, adjunct-commandant in 1801, militaire commandant te Neuf-Brisac in 1808. (Opschrift in de Guide.) Hoge stèle met bas-reliëf, vlak bij de sépulture Lataye, rij 517.)
	48°15'58.00 N 07°27'24.50 O	- Pierre Lataye , generaal (Opschrift in de Guide.) Rij 517, graf 2, vlak bij het centrale kruis. Het omvangrijke monument is bedorven door les éclats d'obus? (obus = granaat).
	48°15'57.20 N 07°27'22.60 O	- Joseph-Clément Renouvier: In dienst in 1791. Hij wordt luitenant, hij dient in Egypte. Aide de camp van generaal Rampeo in 1800. Kapitein in het 32 ^e ligne in 1802. Hij dient in Oostenrijk, Pruisen, en Spanje (1808-1813). Hij is kolonel van het 121 ^e ligne in 1813. (Rij 437, 10 ^e graf.)
	48°15'59.90 N 07°27'28.50 O	- Jean-Baptiste-Pierre Rollée de Baudreville: artillerie-kolonel in 1811, directeur der douane van 1811 – 1815. Onder meer volgende tekst leesbaar: (in de Guide) (Rij 806, 19 ^e plek, twee graven samen.)
	48°15'58.00 N 07°27'24.50 O	- Jean-Pierre Reuille: van de 15 ^e dragonders., dient in Spanje (1808-1809), wordt benoemd tot baron van Beaulieu in 1808. (Opschrift in de Guide.) Rij 520, graf no. 9-10. In het midden van het kerkhof draagt de sokkel van het kruis de namen van de generaals Amey en Schaal (de inscripties in het Duits zijn slecht leesbaar!)
	48°15'47.30 N 07°29'08.10 O	3. Langs de D21 , 3 km voor Sélestat, komende uit de richting van Muttersholtz links en onder een marronnier (een treurwilg?) een bankje een banc-reposoir de roi de Rome.
	48°15'03.60 N 07°27'29.30 O	3a. Sélestat verlatend richting Marckolsheim links op de D124: een banc-reposoir de roi de Rome
	48°15'36.50 N 07°27'08.70 O	4. Rue de Verdun 16: geboortehuis van generaal Schaal. PC, tekst in de Guide.
Strasbourg		Apart genoteerd!

Kode: details Bas-Rhin 67 deel 2 mei 2013 op WD-schijf

10:14:13 16-9-2021

Details Bas-Rhin (67) Deel 3 sept 2013

Draaiboek
Guide pag. 268 – 278

Plaats	Waar ligt het?	Wat
	GPS	Tekst letterlijk vertaald uit Le Guide
14. Weyer	48°51'41.30 N 07°10'36.00 O	1. Langs de D40 tussen Weyer en Drulingen bevindt zich een rustbank gewijd aan de Koning van Rome. Voor een gedeelte daterend uit 1811.
15. Ottwiller	48°52'11.00 N 07°14'32.10 O	1. Vlakbij het kruispunt D9 en D13 bevindt zich een rustbank gewijd aan de Koning van Rome. Daterend uit 1812, opgericht door de plaatselijke bewoners. Het monument, dat gedeeltelijk verwoest was, werd in sept. 1986 gerestaureerd.
16. La-petite-Pierre	48°51'23.90 N 07°19'03.70 O	1. Rue du Château, plein Général-Bourcier, monument ter herinnering aan Francois Bourcier. Divisie generaal in 1794 vocht hij onder Moreau. Inspecteur-generaal van de cavalerie in van 1798 – 1800. Hij wordt Staatsraad in 1802. In 1805 commandeert hij de 4 ^e divisie Dragonders te Austerlitz. In 1808 wordt hij benoemd tot tot inspecteur-generaal van de cavalerie en graag van het Empire. Tenslotte commandeert hij de depots van de cavalerie te Bayonne, Hanover, Köningsberg en Maagdenburg. Opschrift in de Guide.
17. Neuwiller-Lès-Saverne	48°49'29.00 N 07°23'41.00 O 48°49'15.50 N 07°23'55.50 O	1. Het kasteel Hunenbourg (12e eeuw), verwoest, behoorde aan generaal Clarke. 1a. Aan de weg naar Saverne (D14) het katholieke kerkhof. Hier rusten: 1b. Henry Clarke, generaal, graaf van Hunenbourg, hertog van Feltre. Dit monument werd in de Tweede Wereldoorlog op het laatste moment gered en weer opgebouwd door de bewoners van Neuwiller. Opschrift in de Guide. (Kolom op een sokkel, met erop een urn met de onderscheidingstekens van een generaal, 13 ^e rij.) 1c. Jean-Philippe Dorsner, artillerie generaal en Barom van het Empire. Hij nam deel aan de veldtochten in Oostenrijk en Pruisen (1805 – 1806). (een obusier = granaatwerper gemonteerd op het graf, omringd door het blazoen van een generaal, 13 ^e rij.) 1d. Eugène Mandeville. Aide de camp van generaal Clarke in 1804, grigade generaal in 1813, gevangen genomen te Leipzig . (Dalle = tegel met het blazoen van een generaal, 4 ^e rij.) 1 e. Jean-Pierre Klipffel. Kolonel van het 17 ^e regiment van de tijdelijke infanterie in
	Niet gevonden!	

		<p>1813. (stèle, versierd met een degen en met decoraties, wijzend naar boven met epauletten, onleesbare inscripties, in de nabijheid van het monument van Mandeville.)</p> <p>1f. Charles de Reissenbach, infanterie kapitein. Opschrift in de Guide. (Gotisch monument, 7e rij.)</p> <p>1g. Léopold Scherb, ordonnans officier van de Keizer (1806), Eskadron chef van het 11e Curasiërs, gewond te Eylau, Ridder van het Empire in 1810. Opschrift in de Guide. (Stèle omgeven door een hek en versierd met een wapenschild en decoraties. 11e rij)</p> <p>1h. De leden van de familie van generaal Clarke rusten ook op dit kerkhof. Deze tombes werden gerestaureerd door de AACMN in 1984). (Association Alsacien pour la conservation des monuments napoléoniens (ACMN)</p> <p>1i. Naast tombe van Clark: tombe van Augustin Pradel. 1795 – 172. Kolonel. Zie foto's. Deze is extra, staat niet in de Guide!</p>
18. Bouxwiller	48°49'24.10 N 07°29'10.80 O	<p>1. Gemeentelijk kerkhof:</p> <p>1a. tombe van Charles Pfersdorff. Maarschalk kwartiermaker van de gendarmerie in 1804. Hij wordt ter verkenning naar Ettenheim gezonden, residentie van de Hertog van d'Enghien in maart 1804. Officer, gedecoreerd met het Legioen van Eer. Hij neemt deel aan alle veldtochten, waaronder die in Duitsland en in Rusland. Opschrift in de Guide. (afgeknotte pyramide van rood graniet, versierd met een kind dat een boek vasthoudt, linkerkant tussen de carrés 1 en 2.) NB. Op monument staat: Gustave! Zie foto.</p>
19. Pfaffenhoffen	48°50'42.84 N 07°36'27.43 O	<p>1. Het kasteel, gebouwd in 1769 met een groot park behoorde aan Athanase-Paul Renouard de Bussière. Hij huwde in 1801 de dochter van de Straatburgse bakker Franck en werd lid van de bankdirectie. Algemeen Staatslid in 1808.</p>
20. Ingwiller	48°52'35.37 N 07°28'45.13 O 48°52'18.10 N 07°28'47.40 O	<p>1. Gemeentelijk kerkhof (langs de weg naar Sarrequemines):</p> <p>1a. grafsteen van Philippe Jacob Quirin. Vrijwilliger in 1791, onderluitenant in 1802, kapitein in 1808, bataljons chef in 1813. Inscriptie in het Duits. Vertaling in de Guide. (aan de rechterkant bij de ingang, langs de omringende muur)</p> <p>1b. In het Gemeentehuis: wordt tentoongesteld de klok geschonken door Jean-Louis Edel in 1812 aan Straatsburg ter ere van de geboorte van de Koning van Rome. Opgedragen aan Marie Francesca heeft deze de klok uit de</p>

		protestante kerk in 1968 naar beneden laten halen om haar te vervangen door een carillon.
21. Rothbach	48°54'02.20 N 07°31'07.10 O	1. Langs de D28 van Rothenbach naar Ingwiller op een stuk met bos, rechterkant, een banc-respoir du roi de Rome, 1811.
22. Froeschwiller	48°56'39.50 N 07°42'37.10 O	1. Aan de linkerkant van de D28 na Froeschwiller in de richting van Reichshoffen bevindt zich een rustbank van de Koning van Rome uit 1811. nb. Hier ook vele monumenten Oorlog 1870!
23. Woerth	48°56'22.20 N 07°45'41.90 O	1. Bij het verlaten van het dorp naar het oosten na het kruispunt van de D28 en de D200 op een heuvel aan de linkerkant bevindt zich een rustbank van de Koning van Rome uit 1811.
24. Lembach	49°00'23.50 N 07°49'11.50 O 49°00'20.89 N 07°47'27.37 O niet gevonden!	1. Op de hoek van de D3 en een weg op ongeveer 100 m afstand van het boswachtershuis van Katzenthal bevindt zich een rustbank van de Koning van Rome uit 1811. 1a. Gemeentelijk kerkhof: 1b. graf van Michel Hermann. Vrijwilliger in 1792, sergeant in 1803. Hij neemt deel aan de veldtochten van het Rijnleger, Egypte en aan het Camp in Boulogne. (Pilaar, rechts, tussen de 2 ^e en de 3 ^e vlakke deel van de weg. 1c. graf van George Michel Heyer. Dragonder. Opschrift in de Guide. (Kolom met bovenop de helm van de dragonders, links een pilaar, tussen 2 ^e en 3 ^e vlakke deel van de weg, tegenover het graf van Hermann.)
25. Kutzenhausen	48°56'06.50 N 07°50'27.90 O	1. Tussen Kutzenhausen en Kutzenhausen-le-Haut in een bocht, naast een grote linde: bevindt zich een rustbank van de Koning van Rome uit 1811.
26. Keffenach	48°57'80.41 N 07°57'12.80 O	1. Aan de oostkant van dit dorp langs de D263 vlakbij het kruispunt met de D249 bevindt zich een rustbank van de Koning van Rome uit 1811 en gerestaureerd in 1854. Bankje is geheel stuk. Er resten nog twee stenen.

Kode: Documenten\Elzas\details Bas-Rhin 67 deel 1 sept 2013
10:14:13 16-9-2021

Details Bas-Rhin (67)

mei 2013

Draaiboek
Guide pag. 275 – 278

Strasbourg

sépulture = graf, rustplaats	dalle = vloersteen of tegel	
cénotaphe = grafmonument	épitaphe = grafschrift	
tombe = graf	reposoir = rustaltaar	

Plaats	Waar ligt het?	Wat
Strasbourg	GPS	Tekst letterlijk vertaald uit Le Guide
WOONHUIZEN	<p>48°34'52.00 N 07°45'07.87 O (gps op binnenplaats.)</p> <p>Ma: gesloten di-vrij: 09.00-12.00 + 14.00-17.00</p> <p>za + zo: 09.00-18.15</p> <p>NB.; Bij navraag ter plekke: de conservator heeft de hier genoemde zaken nog nooit gezien!</p> <p>48°35'33.01 N 07°46'29.65 O (ten no vd stad) (was helaas gesloten wegens verbouwing!)</p> <p>48°35'04.10 N 07°45'03.60 O</p> <p>48°35'05.61 N 07°45'08.97 O</p>	<p>1. Place du Château 2: het kasteel van Rohan. Van de stad vanaf 8 aug. 1791, werd in 1804 keizerlijke residentie. Napoleon verbleef hier van 26 sept. tot 1 okt. 1805. Eveneens van 22 tot 25 jan. 1805. Hij kwam hier ook langs op 15 apr. en 24 okt. 1806. Hij was toen vergezeld van Josephine, die hier langer verbleef: in 1805 tot en met 28 nov. en in 1809 tot aan begin juni. Catherine van Wurtemberg op weg naar Parijs verbleef hier in aug. 1807. En Marie-Lousie van Oostenrijk op 22 maart 1810. Beide dames begaven zich toen op weg naar hun huwelijk in Parijs.</p> <p>Men kan de slaapkamer van de keizer bezoeken. In de grote salon zijn te zien: - twee geschilderde wanden uit 1805, die de keizerlijke attributen voorstellen. - een buste van aardewerk van Napoleon - een buste in verguld brons van Napoleon - een ster van J.A. Laurent: Keizerin Josephine kijkt vanaf een balustrade over Strasbourg - het ruitportret van generaal baron Louis Lejeune in kostuum van aide de camp van Maarschalk Berthier door hemzelf (niet te zien!)</p> <p>1a. Het paviljoen Josephine. Is gebouwd om het verblijf van de keizerin prettiger te maken. Een PC van het Souvenir napoléonien, délégation d'Alsace, ingewijd op 17 jan. 2000. Opschrift in de Guide.</p> <p>1b. Rue Brûlée 6, geboortehuis van Francois Kellermann. Bevelhebber (commandant en chef) van het Maasleger in 1792, hij is de overwinnaar te Valmy. President van de Senaat in 1799, maarschalk in 1804, grand-aigle van het Legioen van Eer in 1805. Hertog van Valmy in 1808. Hij commandeert tijdens het Empire de reservelegers en de militaire divisies.</p> <p>1c. Rue Brûlée 15, hotel. Gebouwd tussen 1731 en 1737 was de zetel van de Prefecture van dit departement tijdens het Consulaat en het Empire. Achtereenvolgens zetelden hier: - Jean-Charles-Joseph Laumond, staatsraad in 1802, graaf van het Empire in 1809, directeur der mijnen in 1810. - Henri Shée, ex-prefect van Mont-Tonnerre, senator en graaf van het Empire in 1810.</p>

	<p>48°35'04.10 N 07°44'52.30 O</p> <p>48°35'00.14 N 07°44'38.55 O</p> <p>48°35'07.47 N 07°45'07.75 O (gps voor het Palais Gouverneur Militaire)</p> <p>48°35'06.81 N 07°44'51.71 O</p> <p>48°35'05.32 N 07°44'53.28 O</p> <p>48°35'05.32 N 07°44'53.21 O</p>	<p>- Adrien Lezay-Marnésia, tijdens de Eerste Restauratie aangebleven en per ongeluk gestorven in okt. 1814.</p> <p>- Jean de Bry, afgevaardigde van de Vijfhonderd, gevolmachtigde tijdens het Congres van Radstadt, voorgedragen tot baron de l'Empire in 1809, benoemd als zodanig in april 1815.</p> <p>1d. Rue de la Mésange, aan het hotel de Parijs een PC. In dit huis is gestorven graaf Alexandre Walewski. (= zoon van Napoleon, rkv). Tekst in de Guide. (NB. Dit heeft rkv reeds bezocht in 2008. Dit was het eerst gescoorde item uit de Guide Napoleon, die in Straatsburg is aangeschaft!)</p> <p>1e. Rue du Fossé-du-Tanneur 18, geboortehuis van generaal Kléber. PC Opschrift in de Guide. - na een briljante carrière tijdens de Revolutie nam hij deel aan de Expeditie naar Egypte als divisie-generaal. Bevelhebber van dit Oriëntale leger na het vertrek van Napoleon, is hij vermoord te Caïro op 14 juni 1800.</p> <p>1f. Place de Broglie, op de militaire cirkel, verscheidene PC's,: Genoemd worden de namen van de generaals van de Revolutie en van het Empire: - Jean-Ernst Beurmann, generaal in 1811, baron de l'Empire - Frédéric Beurmann, zijn broer, kolonel der dragonders, generaal, baron de l'Empire - Louis Lejeune, generaal en schilder - Louis Pac, Pools generaal - Marc Wolff, generaal der cavalerie en baron de l'Empire</p> <p>1g. Rue de la Nuée-Bleue 21, geboortehuis van Louis van Coehorn. Hij nam deel aan de grote verslagen van het Empire. Brigade-generaal in 1807, baron de l'Empire in 1808, commandant van het Legioen van Eer in 1809. Hij stierf aan zijn verwondingen bij Leipzig. Zijn bijnaam was de Bayard Alsacien.</p> <p>1h. Rue de la Nuée-Bleue 25, in dienst van de navigatie van Strasbourg: een buste van Joseph Liard. Leidend ingenieur van Bruggen en wegen van Doubs en directeur van het kanaal van de Rhône naar de Rijn. (Bij navraag ter plekke: geen buste, de man is onbekend!)</p> <p>1i. Rue de la Nuée-Bleue 14, geboortehuis van Benjamin Zix. Schilder en graveur. PC. Opschrift in de Guide. (is nu bankgebouw, personeel weet er niets van!)</p>
MONUMENTEN EN STANDBEELDEN	<p>48°35'00.22 N 07°44'44.68 O</p> <p>48°34'31.75 N</p>	<p>2. Place Kléber: standbeeld van generaal Jean-Baptiste Kléber. Door Grass, opgericht in 1840. Opschrift in de Guide. Twee bas-reliëfs op de sokkel. Zij stellen voor de victories van Altenkirch op 19 juni 1796 en van Héliopolis op 20 maart 1800.</p> <p>2a. Place du Maréchal-de-Lattre-de-Tassigny.</p>

	<p>07°45'15.82 O</p> <p>48°35'07.80 N 07°45'02.80 O</p> <p>48°35'08.81 N 07°45'13.79 O</p> <p>48°35'07.18 N 07°45'41.62 O</p> <p>48°33'45.50 N 07°45'09.61 O (gps op Avn. Colmar tzv Strasb. Waar de spoorlijn deze straat boven over gaat! Rijd wel door!) Echter: niet gevonden!</p>	<p>Monument van generaal Desaix (beeldhouwer Ohmacht). Opschrift in de Guide. Twee bas-reliëfs stellen de voornaamste episode van het leven van de generaal voor. Het monument is ingewijd in 1802 op het eiland Épis. Dit exemplaar staat er sinds 1960.</p> <p>2b. Place de Broglie. Standbeeld van generaal Kellermann. Ingewijd in 1935, gemaakt door beeldhouwer Blanchot. Opschrift in de Guide.</p> <p>2c. Quai Lezay-Marnésia, vlakbij de prefectuur het standbeeld van Adrien Lezay-Marnésia door Grass. Frans ambassadeur in Salzburg van 1803 – 1806. Prefect van Rijn en Maas van 1806 – 1810, daarna van de Bas-Rhin in 1810. Tot baron de l'Empire benoemd in 1810.</p> <p>2d. Place de l'Université: standbeeld van de schrijver Goethe.</p> <p>2.e. Op de hoek van de weg naar Colmar en de weg naar Meinau, in het zuiden van de stad, een grijze obelisk. Geplaatst door Charles-Louis Schulmeister om de richting naar zijn domein aan te geven. Op de voorkant staat: 'Strasse nach Meinau'. Op de top van deze obelisk een opgerolde slang, die voorstelt de sluwheid en de soepelheid. Onderaan één kant in bas-reliëf een pelgrim op de kop van een vos (?) (= de sluwheid), die in de ene hand een vruchtenmand van het land vasthoudt (de onschuld) en in de andere een pijl (de verdediging). Aan de andere kant een zittende man met in de ene hand een hamer (lett. un martinet) (= de dienstbaarheid) en in de andere een driehoek (lett. un niveau triangulaire), tezamen met het vrijmetselaars teken.</p>
MUSEA	<p>48°34'47.53 N 07°45'01.91 O</p> <p>48°34'44.76 N 07°45'01.94 O</p> <p>48°35'36.80 N 07°45'55.11 O</p>	<p>3. Place de la Grande-Boucherie 2. Historisch museum, sectie Revolutie et Empire : de collectie 'Petits Soldats de Strasbourg', herinneringen aan de generaals Kléber en Kellermann, aan de inlichtingen agent Schulmeister, evenals wapens en uniformen. Geopend: alle werkdagen: 10-18u. Was echter gesloten!</p> <p>3a. Quai Saint-Nicolas 23: in het museum Alsacien. Eén zaal is gewijd aan de diensplicht te Strasbourg in de 19e eeuw. Echter: niets uit Nap. tijd. Geopend: alle werkdagen 12-18u. Di gesloten</p> <p>3b. Rue Lauth 42: in de kazerne Turenne: Musée de La Conscription. Men ziet er : patriottische bordjes, documenten, gravures, diverse objecten. (toegang op afspraak). (Niet gedaan!)</p>
KERK	<p>48°34'53.41 N 07°45'06.23 O (gps op La place du Chateau)</p>	<p>4. Place du Château: het klooster Notre-Dame bewaart in een wandel galerij de grafsteen van de prefect Adrien Lezay-Marnésia, ingekaderd in de vloer. Een marmeren PC (opschrift in de Guide) (wegens verbouwing gesloten!)</p>
Kerkhoven	<p>48°34'19.31 N 07°45'24.94 O</p>	<p>5. Cimetière Saint-Urban, Place de l'Étoile.</p>

	<p>(bij ingang)</p>	<p>- Joseph Caron, kapitein in 1808. Hij dient bij de 4e dragonders. In 1809 chef van het escadron, hij neemt deel aan de campagnes van Spanje en Portugal (1809-1813). Hij komt in 1812 bij de 17e dragonders, wordt in 1813 majoor. Veroordeeld tot de doodstraf wegens het aanzetten tot desertie wordt hij op 1 okt. 1822 geëxecuteerd. Opschrift in de Guide. (Graf omgeven met vier pilaren met ketting tegenover de ingang.)</p> <p>- Commissaris-ordonnateur Chatelain Ridder van het Empire (1808). Opschrift in de Guide. (Sectie 3, afgeknotte piramide, rustend op een onderlaag, gemaakt van kanonskogels van steen, aan de rand van de linker allee vanaf de kapel.)</p> <p>- Charles Dumoulin, generaal, le comte du Moulin. Opschrift in de Guide. (graf voor de kapel, aan de rechterkant.) (Niet gevonden)</p> <p>- Antoine Gruyer, generaal en baron de l'Empire Opschrift in de Guide. Grote tombe in rose graniet. (Niet gevonden)</p> <p>- Hatry, luitenant-kolonel. Er is slechts een sokkel over met de inscriptie: 'Luitenantkolonel Hatry 1778-1830'. (Het kruis van steen, dat aan de tombe vastzat, is eraf gevallen en leunt tegen de sokkel. Sectie 3, niet ver van de tombe van generaal Guyer.)</p> <p>- Louis Hueber Opschrift in de Guide. (Hoge stèle in rose graniet, versierd met het Legioen van Eer, in het linkerdeel van het kerkhof.) (Niet gevonden)</p> <p>- Charles-Louis Schulmeister, spion voor Napoleon. Opschrift in de Guide. (Groot graf, omgeven door tua's, links van de linkerallée, bij het voornaamste kruispunt.) Zie artikel. (Niet gevonden)</p> <p>- Francois-Louis Zaepffel, kolonel. Onderluitenant, aide de camp van generaal Clarke bij Iena, luitenant en kapitein in 1807. Daarna ordonans-officier van de Keizer in 1808. Hij dient te Spanje, Oostenrijk, daarna opnieuw in Spanje. Benoemd tot baron de l'Empire in 1810. Benoemd tot kolonel van het 6e léger in 1813. Daarna neemt hij deel aan de campagne de France. Opschrift in de Guide. (Sectie 3, kubike stèle, deel van een ensemble, omringd door ee hek.) (Niet gevonden)</p> <p>6. Cimetière de Sainte-Hélène, op de grens van Strasbourg en Schiltigheim, op het stuk tussen Bischwiller en Brumath:</p>
	<p>48°35'58.68 N 07°44'32.24 O</p>	

		<p>- Michel-Francois Beudet de Morlet Brigade-chef in 1795. Inspecteur-generaal van de fortificaties te Sarrelouis, Verdun, Sedan, Givet, Brussel, Lille, Valenciennes en Parijs (1808). Daarna lid van het centrale committe van de genie. Ridder van het Empire (1810). Hij is de grootvader van Charles Foucauld. Opschrift in de Guide. (Sectie 1, 7e rij, 22e tombe, monument inde vorm van een sarcofaag.)</p> <p>- Germain Charpentier Onder-luitenant bij het 8e chasseurs à cheval in 1792. Hij neemt deel aan de campagnes van de Revolutie. Escadronschef in 1805 bij de chasseurs à cheval van de Keizerlijke Garde. Kolonel van het 3e chasseurs à cheval in 1806, hij dient te Pruisen en Polen. Benoemd tot baron de l'Empire, hij wordt gewond te Essling, gaat in 1809 met pensioen. Opschrift in de Guide. (Sectie 1, 13e rij, 14e tombe, modern monument, bestaande uit een bovengronds graf met een kruis er op van marmer.)</p> <p>- Sébastien-Louis-Joseph Jannesson Raadgever van de prefectuur van de Haut-Rhin in 1806, onderprefect van de Deux-Ponts (Zweibrücken) in 1807. Prefect van Lems-Oriental in 1810, hij wordt in 1814 door de Russen gevangen genomen. Opschrift in de Guide. (Sectie 7a, 9e rij, 2e tombe, stèle aan de rechterkant van het kerkhof, niet ver van de muur.)</p>
Monument	48°34'16.00 N 07°47'31.00 O	Monument Desaix. Zie artikel.
Huizen ed.	48°35'10.74 N 07°44'49.10 O	Rue de la Nuvée-Bleue 5: Sterfhuis (6 mei 1828) van Jean-Francois-Thérèse Barbier. Generaal en Baron de l'Empire. Tevens geboortehuis van Gustave Doré.
	48°34'48.60 N 07°44'59.47 O	Rue Du-Vieux-Marché-aux-Piossons 7: De historische Irish Pub en restaurant The Dubliners. Rechts van de ingang in mooie letters een passaga gewijd aan Kléber: .../ JEAN-BAPTISTE KLÉBER / GÉNÉRAL DES ARMÉES....
	48°34'48.06 N 07°45'12.82 O	Rue Sainte-Madeleine 13. Sterfhuis (31 de. 1823) van generaal Jean-Georg Fruhinsholz. Generaal in 1793, hij nam deel aan de verdediging van Strasbourg in 1815.
	48°35'01.06 N 07°44'51.84 O	Place du Temple-Neuf 17: Geboortehuis van Jean-Frédéric Oberlin. Pastoor. Pedagoog. Hij droeg bij aan de de unificering van de Franse taal in de valei van Bruche, hij stichtte scholencentra met een vrouwelijk kwaliteitskader. Hij is een der voorlopers van het christelijk socialisme. PC aan de buitenmuur. Opschrift in de Guide.

	48°34'50.69 N 07°44'55.06 O	Rue des Tonneliers 29: op de hoek met de Rue de l'Arbre-Vert: woonhuis van Giuseppe Antonio Mainoni . Brigade-generaal in 1798. Ernstig gewond te Marengo. Divisie-generaal in 1803. Hij commandeert dan de troepen tegen Mantoua. Daar sterft hij aan de gevolgen van zijn verwondingen op 12 dec. 1807.
	48°35'00.22 N 07°44'44.68 O	Place Kléber, eerste verdieping parkeergarage. Zoek de voet, bodem van het standbeeld van Kléber. In een nisje daarvan een bronzen PC over Kléber. Opschrift inde Guide. Zijn hart rust in de Invalides in Parijs. (Dit is heel bijzonder voor een PC!)
	48°35'39.39 N 07°45'25.56 O	Place de Bordeaux, lycée Kléber : een (klein, rkv) standbeeld van Kléber. Vroeger stond dit in het dorpje Kléber in de regio Oran in Algarije. Binnen de hekken. KLÉBER / 1753 – 1800
	48°35'13.50 N 07°45'17.00 O	Place de la République. Préfecture du Bas-Rhin. In de ontvangstkamer van de Prefect een buste van Adrien Lezay-Marnésia. (niet te bezoeken!)
	48°35'13.96 N 07°45'18.67 O	Place de la République. Aan de buitenkant van de Bibliothèque Nationale: Een medaillon van Goethe, Schiller en Von Humboldt. (Niet gezien wegens verbouwing aan de buitenkant, steigers.)

Kode: Strasbourg mei 2013 op WD-schijf

10:14:13 16-9-2021